

LATVIJAS
PILSONISKĀ
ALIANSE

ĒTISKĀ FINANSĒJUMA VADLĪNIJAS

Pēdējo reizi rediģēts: 2021. gada 13. maijs

Ievads

Latvijas Pilsoniskās alianses (**LPA**) ētiskā finansējuma vadlīnijas (**Vadlīnijas**) paredz:

- ✓ procedūru, kas jāievēro LPA, izvērtējot, vai pieņemt finansējumu;
- ✓ kritērijus, lai novērtētu iespējamos ētiskos riskus, kas saistīti ar potenciālo finansējumu un finansētāju;
- ✓ caurskatāmības pamatprincipus saistībā ar finansētāju, finansējumu un tā izlietojumu.

Vadlīniju mērķis

Vadlīnijas ir izstrādātas, lai nodrošinātu labu finanšu pārvaldību, finansējuma sasaisti ar LPA mērķi un vērtībām, un saglabātu neatkarību no finansētājiem. Vadlīnijas nosaka arī prasības caurskatāmības nodrošināšanai attiecībā uz finansējuma avotu identitāti, lai novērstu jebkādas aizdomas par ietekmi vai interešu konfliktiem, reputācijas riskus, un citus riskus, ko finansējuma pieņemšana varētu radīt LPA darbībai vai tās tiešajiem partneriem.

LPA piemēro Vadlīnijās iekļautos principus visiem finansējuma veidiem, avotiem un summām.

“Finansējums” šo Vadlīniju izpratnē ir atbalsts LPA, visbiežāk finanšu resursu veidā, bet tas var izpausties kā atbalsts natūrā.

Finansējuma pieņemšana: vispārīgie nosacījumi

Ievērojot Vadlīnijās noteiktās prasības, LPA saglabā rīcības brīvību, nosakot, kuru finansējumu pieņemt un kuru nepieņemt.

Pirms lēmuma pieņemšanas, LPA:

- ✓ pārliecinās, ka finansējuma pieņemšana atbilst piemērojamajiem tiesību aktiem un jebkuriem noteikumiem, kas attiecas uz attiecīgo finansējumu;
- ✓ pārliecinās, ka saskaņā ar [LPA interešu konflikta novēršanas vadlīnijām](#) nepastāv nekādi interešu konflikti;
- ✓ ar pamatotu pārliecību ir noteikusi, ka finansējums neatbilst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas (**NILLTPFN**) tiesību aktiem, īpašu uzmanību pievēršot finansējuma saņemšanai no valstīm, kuras ir augsta vai paaugstināta riska jurisdikcijas, pārbaudi veicot Finanšu izlūkošanas dienesta tīmekļa vietnes sadaļā "Starptautiska sadarbība" -> "Augsta riska valstis" (tīmekļa vietnes adrese [šeit](#));
- ✓ ar pamatotu pārliecību ir noteikusi, ka finansējums nerada starptautisko un Latvijas nacionālo sankciju pārkāpuma risku atbilstoši Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumam (**Sankciju likums**), pārbaudi par finansējuma avotu veicot Finanšu izlūkošanas dienesta tīmekļvietnē <https://sankcijas.fid.gov.lv/>, kā arī, īpašu uzmanību pievēršot finansējuma saņemšanai no valstīm, pret kurām noteiktas starptautiskās vai nacionālās

sankcijas (sankciju jautājumus koordinējošā institūcija Latvijā - Ārlietu ministrija - tīmekļa vietnes sadaļa "Ārpolitika" -> "Sankcijas" (tīmekļa vietnes adrese [šeit](#)));

- ✓ pievērš uzmanību un ņem vērā korupcijas riskus, piemēram, ja finansējums tiek pieņemts no partnera valsts, kas pakļauta augstam korupcijas riskam, pārbaudi veicot Finanšu izlūkošanas dienesta tīmekļa vietnes sadaļā "Starptautiska sadarbība" -> "Augsta riska valstis" (tīmekļa vietnes adrese [šeit](#));
- ✓ pārliecinās, ka informācijas sniegšanas un izpaušanas prasības atbilst [LPA privātuma politikai](#) un tās darbinieku un saņēmēju privātuma tiesībām;
- ✓ pārliecinās, ka finansējuma pieņemšanas un izlietojuma procedūras atbilst LPA caurskatāmības un neatkarības principiem, tai skaitā, vai nav pretrunā [Biedrību un nodibinājumu ētikas kodeksam](#);
- ✓ pārliecinās par finansētāja reputāciju, pamatā izmantojot publiski pieejamo informāciju. LPA nepieņem finansējumu no personām (juridiskām un fiziskām), kuru ideoloģija vai prakse ir prettiesiska, neētiska vai var kaitēt LPA reputācijai;
- ✓ pārliecinās, ka nepastāv būtisks risks, ka finansētājs apdraudēs LPA integritāti, tai skaitā, vai sadarbība ar finansētāju nav pretrunā [LPA Biedru politikai](#). Veicot šo izmeklēšanu, LPA cita starpā izsver šādus faktoros:
 - publiski zināmos darījumus, kuros ir iesaistīts vai ar kuriem ir saistīts finansētājs;
 - vai finansētāja darbībai ir pievērsta nelabvēlīga plašsaziņas līdzekļu uzmanība;
 - vai finansētājs ir bijis vai pašlaik ir iesaistīts kādā tiesvedībā, kas dod pamatu apšaubīt tā reputāciju;
 - finansētāja nostāja par pilsonisko sabiedrību un citiem ar LPA saistītiem jautājumiem.

Izvērtējot potenciālo finansējumu un finansētāju, procesā kā papildu informācijas avots var tikt izmantota publiskos reģistros un informācijas atkalizmantojamo piedāvātajos pakalpojumos pieejamā informācija (piemēram, VID Publisko informācijas datubāzes, SIA "Lursoft" datubāzes, SIA "Firmas.lv" datubāzes, Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas u.c. avoti).

Potenciālā finansētāja izpētes mērķis

Potenciālā finansētāja un darījuma attiecību izpēti tiek veikta, lai LPA spētu noteikt ar to saistītos riskus un identificētu gadījumus, kad darījuma attiecības vai darījuma pazīmes rada šaubas par to atbilstību vispārpieņemtajiem labas pārvaldības principiem vai atbilst NILLTPFN vai sankciju riska pazīmēm. Veicot izpēti, LPA jāiegūst tāds informācijas un dokumentu apjoms, lai jau sākotnēji, nodibinot darījuma attiecības, būtu iespējams samazināt un novērst risku tikt iesaistītam noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā un terorisma un proliferācijas finansēšanā. LPA dokumentē veikto

izpēti (identificējošo informāciju, tajā skaitā par finansētāja patiesajiem labuma guvējiem, līdzekļu izcelsmes avotus, negatīva rakstura par finansētāju analīzi) un veic darījumu uzraudzību.

Finansējuma pieņemšana

Finansējums no publiskās pārvaldes

LPA pieņem finansējumu no publiskās pārvaldes iestādēm, aģentūrām vai citām struktūrām, ja izpildās visi sekojošie kritēriji:

- ✓ ja nepastāv risks politiskai ietekmei LPA šī brīža un turpmākajās aktivitātēs;
- ✓ LPA ir pārliecinājusies, ka publiskās pārvaldes iestādes, to īstenotā politika un prakse atbilst LPA vērtībām un principiem;
- ✓ LPA pārliecinās, ka finansējuma pieņemšana neierobežos LPA darbību un stratēģiskās izvēles.

Finansējums no fondiem

LPA pieņem finansējumu no fondiem, tai skaitā ārvalstu diplomātiskajiem korpusiem, labdarības organizācijām un līdzīgām nevalstiskām organizācijām tikai tad, ja izpildās visi sekojošie kritēriji:

- ✓ LPA ar pietiekamu pārliecību ir noskaidrojusi, ka finanšu līdzekļu avots ir likumīgs un caurskatāms;
- ✓ LPA ir pārskatījusi fonda vēsturi, tostarp publiski pieejamu informāciju par iepriekšējiem piešķirumiem un fonda finansējumu;
- ✓ LPA ir pārliecinājusies, ka jebkādas filozofiskas vai programmatiskas, vai cita veida fonda aktivitātes nav pretrunā LPA mērķim, vērtībām un darbības pamatprincipiem.

Finansējums no akadēmiskā sektora

LPA pieņem finansējumu no akadēmiskā sektora tikai tad, ja izpildās visi sekojošie kritēriji:

- ✓ vienošanās starp finansētāju un LPA skaidri nošķir filantropisko finansējumu no sponsorēšanas, pakalpojuma sniegšanas vai cita veida darījuma attiecībām, piemēram, sadarbības vai kāda pakalpojuma sniegšanā;
- ✓ LPA ir pārliecinājusies par finansētāja reputāciju, pamatā izmantojot publiski pieejamu informāciju, kas var negatīvi ietekmēt LPA reputāciju. LPA nepieņem finansējumu no personām, kuru darbības prakse, ņemot vērā publiski pieejamu informāciju, varētu būt nelikumīga vai neētiska.

Ziedojumi

LPA ziedojumu pieņemšanas vispārīgie principi:

- ✓ LPA pieņem ziedojumus tikai no ziedotājiem ar labu reputāciju, par kuru līdzekļu izcelsmes likumību nerodas šaubas;
- ✓ LPA nepieņem anonīmus ziedojumus citādi, kā vien zemāk sadaļā “Anonīms finansējums” norādītājā kārtībā. Par anonīmiem ziedojumiem nav uzskatāmi ziedojumi, kas saņemti ar starpniecības platformu, piemēram, Mobilly, ziedot.lv utml, starpniecību, vai skaidrā naudā ziedojumu piesaistes kampaņās. Ziedojuma saņemšanas brīdī ir nepieciešams, balstoties uz pieejamo informāciju par ziedotāju un ziedojuma apstākļiem, izvērtēt, vai pastāv ticams risks, ka LPA varētu tikt iesaistīta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā un terorisma un proliferācijas finansēšanā.
- ✓ LPA apzinās, ka finanšu risku un ievainojamības iespējamība pastāv neatkarīgi no ziedojuma summas, taču īpašu kārtību paredz sekojošām summu robežšķirtnēm:
 - Par ziedojumiem līdz 50 *euro* no ziedotājiem, kas nav LPA biedri, Direktors vai Direktora nozīmēta persona veic pārbaudi par ziedotāja personību, ievāc ziņas no publiski pieejamiem resursiem, nepieciešamības gadījumā aptaujā trešās personas, LPA biedrus un darbiniekus, kā arī iespēju robežās sazinās ar ziedotāju un noskaidro ziedošanas motivāciju.
 - Par ziedojumiem virs 50 *euro* veic pārbaudi saskaņā ar vadlīnijā norādīto procedūru Finansējuma pieņemšana: vispārīgie nosacījumi.
 - Par ziedojumiem no 51 līdz 500 *euro* Direktors pieņem lēmumu un par to informē padomi.
 - Par ziedojumiem virs 500 *euro* Direktors informē rakstiski padomi, kas pieņem gala lēmumu par ziedojuma pieņemšanu vai noraidīšanu.
- ✓ Ja ziedojumam atbilstības pārbaudē LPA konstatē neatbilstību Vadlīnijām, LPA šādu ziedojumu nepieņem. Ja ziedojums jau nodots LPA rīcībā un ir iespējams noskaidrot ziedotāju kam un kur to atmaksāt, LPA ziedojumu nekavējoties atmaksā. Gadījumā, ja nav iespējams noskaidrot ziedotāju, lēmumu par turpmāko rīcību pieņem padome uzklusot Direktora priekšlikumu.
- ✓ Ja ziedojums nāk no avota, kas atbilst vairākiem faktoriem, piemēram, akadēmiska iestāde, kas ir privāta komercsabiedrība, vai arī valstij piederošs uzņēmums, atbilstības izvērtēšana tiek veikta atbilstoši abām kritēriju kopām.

Ziedojumi no fiziskām personām

LPA pieņem finansējumu no individuāliem ziedotājiem tikai tad, ja izpildās visi sekojošie kritēriji:

- ✓ LPA ir pārliecinājusies, ka nepastāv ietekmes risks, un ka ziedojuma pieņemšana netraucēs LPA mērķa sasniegšanai un darbībai;
- ✓ LPA ir pārliecinājusies par finansējuma avota likumību un leģitimitāti un indivīda reputāciju, izņemot gadījumus, ja ziedojums ir saņemts ar starpniecības platformas starpniecību.

Ziedojumi no uzņēmumiem

LPA pieņem finansējumu no korporatīvajiem ziedotājiem tikai tad, ja izpildās visi sekojošie kritēriji:

- ✓ LPA ir pārliecinājusies par finansētāja reputāciju, pamatā izmantojot publiski pieejamu informāciju, kas var negatīvi ietekmēt LPA reputāciju. LPA nepieņem finansējumu no personām, kuru uzņēmējdarbības prakse ir nelikumīga vai neētiska;
- ✓ LPA ir pārliecinājusies, ka nepastāv ietekmes risks, un ka ziedojuma pieņemšana netraucēs LPA mērķa sasniegšanai un darbībai;
- ✓ LPA ir pārliecinājusies par finansējuma avota likumību un leģitimitāti un indivīda reputāciju.
- ✓ LPA ir pārliecināta, ka ziedojumi tiek veikti, balstoties tikai uz labdarības motīviem, nevis uz pretatlīdzību vai citiem labumiem.

Anonīms finansējums

Gadījumā, ja (1) finansējums tiek piešķirts, finansētājam pieprasot anonimitāti, vai (2) LPA saņem finansējumu no finansētāja, par kura identitāti nevar pārliecināties, LPA ievēro šādus papildu apsvērumus:

- ✓ LPA pieņem finansējumu, ja tas ir mazāks par 500 *euro* un iegrāmato šādu finansējumu kā anonīmu;
- ✓ Gadījumā, ja LPA saņem jebkādas pamatotas norādes par to, ka šāds finansējums ir neatbilstošs Vadlīnijām un LPA vērtībām, LPA attiecīgi noraida vai atgriež finansējumu;
- ✓ LPA pieņem finansējumu no finansētājiem, kas pieprasa anonimitāti tikai tad, ja izpildās šādas prasības:
 - LPA ir pietiekami pārliecinājusies par finansētāja identitāti, lai būtu droša, ka nevar rasties interešu konflikti, ietekme vai citi riski;
 - LPA ir pārliecinājusies, ka anonīmais pārstāvis nerada aizdomas par finansētāja un finansējuma atbilstību piemērojamiem tiesību aktiem un Vadlīnijām;
 - Ja anonīmais finansētājs ar pārstāvja starpniecību vērsās pie LPA, un LPA ir atzinusi, ka pārstāvis ir uzticams, ar labu reputāciju un atbilst Vadlīnijām;

- LPA Padome ir atzinusi, ka iemesls, kāpēc finansētājs vēlas palikt anonīms, attiecīgajos apstākļos ir pamatots un nerada būtisku risku, ka tiks pārkāptas Vadlīnijas, piemērojamie tiesību akti vai jebkādi papildu apsvērumi.

Kolektīvā finansēšana

Kolektīvās finansēšanas gadījumā LPA ievēros šādus papildu apsvērumus:

- ✓ LPA ir pārliecinājusies, ka kolektīvās finansēšanas platformas reputācija un metodes ir pieņemamas LPA un atbilst Vadlīnijas prasībām;
- ✓ LPA ir pārliecinājusies, ka platforma identificē finansētājus;
- ✓ LPA ir pārliecinājusies, ka platforma uztur atbilstības pārbaudes un standartus, lai nodrošinātu atbilstību visiem attiecīgajiem NILLTPFN un sankciju tiesību aktiem un citiem tiesību aktiem.

Fondu pieņemšana: finansēšanas veidi

Pastāv divu veidu finansējumi – vispārējais un mērķa finansējums.

Mērķa finansējums ir tāds finansējums, par kuru finansētāji nosaka izmantošanu konkrētam mērķim, piemēram, mērķziedojums vai dotācijas.

Vispārējais finansējums ir finansējums, kuru finansētāji atļauj LPA izmantot jebkuram mērķim, kas atbilst LPA mērķim, piemēram, vispārējais ziedojums. Vispārīgais finansējums parasti tiek novirzīts LPA stratēģisko prioritāšu sasniegšanai, administratīvajām izmaksām vai uzkrājumu veidošanai.

LPA var pieņemt mērķa finansējumu tikai tad, ja LPA ir noteikusi, ka tas ir pamatoti un LPA var izpildīt nosacījumus, vienlaikus neapdraudot savu neatkarību un neiestājas LPA reputācijas riski. Tādēļ LPA, pieņemot lēmumu par mērķa finansējuma pieņemšanu, izvērtē šādus papildu faktoros:

- Vai finansējuma atļautā izmantošana atbilst LPA politikām un procedūrām;
- Vai finansējuma izmantošana nav pretrunā normatīvajiem aktiem, tai skaitā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas un sankciju prasībām;
- Vai mērķa finansējuma pieņemšana var kavēt LPA uzdevumu un mērķu izpildi;
- Vai mērķa finansējuma nosacījumi atbilst Vadlīniju prasībām.

Finansējuma izlietošana

LPA rakstiski vienojas ar finansētājiem par finansējuma izlietošanas nosacījumiem, ja tas ir iespējams un ir racionāli, neveidojot nesamērīgu administratīvo slogu, kā tas būtu, piemēram, ja Vadlīnijās atļautā veidā ir saņemts anonīms, skaidras naudas vai maza apmēra ziedojums.

Gadījumā, ja LPA saņem ticamus pierādījumus par to, ka informācija, ko sniedza finansētājs, bija nepilnīga vai neprecīza, vai tā ir kļuvusi neprecīza, LPA nekavējoties izvērtē, vai līgums ar finansētāju ir jāpārskata, veicot grozījumus vai līguma laušanu.

Gadījumā, ja LPA konstatē, ka tā ir saņēmusi finansējumu, pārkāpjot Vadlīnijas prasības, vai ja apstākļi ir mainījušies, tādejādi tagad pārkāpjot Vadlīniju prasības, LPA izskata jautājumu LPA Padomē un lemj par turpmāko rīcību.

Gadījumā, ja saņemtais finansējums paredz tālāku nodošanu, tai skaitā aktivitāšu īstenošanas partnerus, kam paredzēts nodot finansējumu, LPA izvērtē riskus un pārlicinās, ka netiek pārkāptas Vadlīniju prasības, tai skaitā, pārlicinās, ka finansējums netiek novirzīts personām, kas saistītas ar terorismu vai terorisma finansēšanu, un netiek novirzīts veidā, kas rada noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai sankciju pārkāpšanas risku.

Caurskatāmība un komunikācija

LPA publicē detalizētus finanšu pārskatus par saviem ienākumiem un izdevumiem, kas atbilst piemērojamo tiesību aktu prasībām un sniedz skaidru, pilnīgu un precīzu informāciju par LPA darbību visām ieinteresētajām pusēm – LPA biedriem, citām nevalstiskajām organizācijām, sadarbības partneriem no publiskās pārvaldes, diplomātiskā korpusa, biznesa sektora, finansētājiem un sabiedrībai kopumā.

LPA un finansētāja darījuma attiecības tiek publiskas pēc tam, kad ir pieņemts finansējums, izmantojot LPA komunikācijas tīklus:

- Mājas lapā www.nvo.lv sadaļā “Darbības pārskats” un “Darbības virzieni”.
- Mājas lapā www.nvo.lv sadaļā “Ziņas”.
- Gada pārskatā, to iesniedzot Valsts ieņēmumu dienestā un publicējot to mājas lapā www.nvo.lv sadaļā. Gada pārskatā detalizēti var iepazīties ar finansējuma avotiem un to izlietojumu.
- Publikācijās, kur tiek ietverta informācija, kas saistīta ar finansējuma pieņemšanu un izlietošanu, un kas tiek publicēta mājas lapā, ziņu lapā “Nesēdi tumsā”, sociālajos kontos, piemēram, *Facebook*, *Twitter*, *Instagram*.

Attiecībā uz ziedojumu publikāciju tiek ievēroti Uzņēmumu nodokļa likuma 12.panta sestās daļas 4.punkta ierobežojumi, kas ir ziedotāja nosaukuma (arī uzņēmuma zīmola) izvietojums nepārsniedz vienu divdesmito daļu no teksta laukuma.

Komunikācijā tiek ievērotas citas publikācijas prasības, kas noteiktas finansējuma piešķiršanas līgumā.